

Nederlands kenniscentrum
voor ondergronds bouwen en
ondergronds ruimtegebruik

Nieuwsbrief

april 2014
#32

Het COB is partner van:

de Bouwcampus
In uitvoering

Op de agenda:

- **9-5-2014**
[Startbijeenkomst LEC-TV](#)
- **14 EN 15-5-2014**
[PAO-cursus problematiek funderingen](#)
- **15-5-2014**
[Seminar Besluit bodemkwaliteit](#)
- **22-5-2014**
[PAO-cursus folieconstructies](#)
- **24-05-2014**
[Dag van de Bouw](#)

Ook binnenkort:

[IABR](#)

Op 28 mei 2014 opent de zesde editie van de [Internationale Architectuur Biennale Rotterdam \(IABR\)](#) met als thema Urban by nature. Een van de deeltentoonstellingen is [Het verkennen van de ondergrond](#): de ondergrond als vindplaats van natuurlijke hulpbronnen, als opslag, maar

In deze nieuwsbrief:

- >> [ONDERWEG NAAR RESULTAAT](#)
- >> [ONDERGROND ONDER DUURZAME GEBIEDSONTWIKKELING](#)
- >> [OP WEG NAAR BRAZILIË](#)
- >> [VEILIGHEID SPOORTUNNELS IN DE PRAKTIJK](#)
- >> [OOK BIJ HET COB...](#)

Onderweg naar resultaat

Hoewel het resultaat uiteraard belangrijk is, gaat het bij het COB ook om de weg ernaartoe: het gezamenlijk vaststellen van een vraagstelling, verkennen van oplossingsrichtingen en uitvoeren of aanbevelen van een onderzoeksproject. Veel werkgroepen bevinden zich momenteel midden in dit proces. Een kleine selectie:

Vanuit het [PLATFORM VEILIGHEID](#) zijn al diverse nieuwe initiatieven ontstaan. Zo richt de groep [OPTIMALISATIE HULPVERLENING EN VOORZIENINGEN](#) zich op de afstemming tussen inzet van de hulpdiensten bij een tunnelbrand en de in de tunnel beschikbare voorzieningen. De werkgroep gaat het onderwerp nader definiëren, en verkennen op welke wijze verbeteringen te bewerkstelligen zijn.

(Foto: COB)

De werkgroep [INPASSING WEGTUNNELS STEDELIJK GEBIED](#) onderzoekt momenteel op vier punten oplossingsmogelijkheden: uitleg Warvw, uitleg LTS, betekenis van

ook als archief van onze culturele geschiedenis en van de aarde zelf.

Ook op de website:

[Schreudersstudieprijs](#)

Bent u tussen 1 augustus 2012 en 1 september 2014 afgestudeerd aan een Nederlands hogeschool of universiteit met een onderzoek op het gebied van ondergrondse bouwen? Of weet u iemand waarvoor dit geldt? Kijk dan eens op onze website naar de [Schreudersstudieprijs 2014](#): eeuwige roem en 2500 euro voor de beste ondergrondse scriptie!

In het nieuws:

[Gestapelde tunnel in Antwerpen?](#)

Oorspronkelijk werd uitgegaan van nieuwe bruggen over het Albertkanaal om de mobiliteit van Antwerpen te verbeteren. Onderzoeken naar de technische en financiële haalbaarheid leverden bij de ingenieurs echter het inzicht op dat het beter is de bruggen te vervangen door een gestapelde tunnel,

Lezen:

[Diepwanddefecten](#)

De publicatie van promovendus Rodriaan Smit (TU Delft/Ingenieursbureau

Warvw en LTS voor stedelijke tunnels, en behoeften aan extra kennis. Samenwerking met het [KPT](#) ligt hierbij voor de hand, omdat dit platform juist bezig is vragen en antwoorden op het gebied van tunnelveiligheid te verzamelen.

De [KOPLOPERGROEP VOOR INTEGRALE TUNNELPROJECTEN](#) werkt inmiddels verder op drie sporen. Een daarvan is 'Wederzijdse nieuwsgierigheid'. De koplopergroep identificeerde kennis van en begrip voor de professionele wereld van andere partijen die bij het tunnelproject betrokken zijn, als een verbeteringslag op het gebied van integraal werken. Om hieraan bij te dragen, gaat de koplopergroep een uitwisselingsprogramma ontwikkelen voor medewerkers van een project.

Heeft u interesse in deelname of wilt u meer weten over (een van) deze projecten en initiatieven? Neem dan contact op met het secretariaat via INFO@COB.NL / 085 4862 410. Dan verwijzen we u door naar de juiste coördinator.

Ondergrond onder duurzame gebiedsontwikkeling

"Ik heb de inspiratie, de eyeopeners en de gebiedsagenda direct de volgende dag kunnen inbrengen bij een overleg. De inbreng werd als erg waardevol ervaren!" Aldus een e-mail van één van de deelnemers aan de Carrouselbijeenkomst 'Duurzame gebiedsontwikkeling en de ondergrond'. Het was dan ook niet alleen een verdiepende bijeenkomst, maar ook een inspirerende, met veel intervisie-achtige elementen.

Ook dit jaar draait de [CARROUSEL ONDERGROND EN ORDENING](#) weer op volle toeren. Op 22 april jl. kwamen de deelnemers bijeen in Gouda, waar ze met elkaar discussieerden over ondergronds ruimtegebruik in combinatie met duurzame gebiedsontwikkeling. Stedenbouwkundige Robbert Jan van der Veen (Plein06) nam de deelnemers mee in zijn praktijk van gebiedsontwikkeling en zijn inspiratiebronnen. Planoloog Henk Werksma (H2Ruimte en facilitator van de Carrousel) vertelde over de vijf principes voor duurzame gebiedsontwikkeling. Werksma: "De principes zijn vastgelegd in de publicatie Doe de tienkamp! Ze zijn altijd geldig bij gebiedsontwikkeling, onafhankelijk van het type ontwikkeling, het schaalniveau of de opgave."

[>> LEES MEER OP ONZE WEBSITE](#)

Op weg naar Brazilië

Over precies twee weken weten we of het prestigieuze World Tunnel Congress in 2017 plaatsvindt in Amsterdam. KIVI TTOW, de vakvereniging van ondergrondse ingenieurs, heeft zich kandidaat gesteld voor het organiseren van het WTC2017 en het COB ondersteunt hen daarbij. In mei reist een delegatie af naar het WTC2014 in Brazilië om ons als kandidaat te presenteren.

Rotterdam/Geo-Impuls) over het opsporen van diepwanddefecten is *editor's choice* in het aprilnummer van de Canadian Geotechnical Journal (2014). Dat betekent dat het artikel gratis toegankelijk is: [Detection of anomalies in diaphragm walls with crosshole sonic logging](#)

[Onverwachte gebeurtenissen](#)

Onzekerheden, onwetendheid of verkeerde inschattingen kunnen leiden tot onverwachte gebeurtenissen in de bodem.

In opdracht van de Technische commissie bodem (TCB) hebben Witteveen+Bos en Deltares een verkennende studie uitgevoerd naar zulke gebeurtenissen.

[>> Naar publicatie in de kennisbank](#)

Ook interessant:

Heeft u kennisvragen over tunnelveiligheid? Neem dan contact op met het [Kennisplatform Tunnelveiligheid \(KPT\)](#), hét loket voor bestaande Nederlandse en buitenlandse kennis op het gebied van tunnelveiligheid.

Telefoonnummer COB

Met het oog op de toekomstige verhuizing naar de Bouwcampus in Delft, is het COB overgestapt op

Inmiddels heeft TunnelTalk een [UITGEBREID ARTIKEL](#) geschreven over het kandidaatschap van Nederland, waarin Johan Bosch (hoogleraar TU Delft en spreker namens Nederland op het WTC2014) uitlegt wat deelnemers kunnen verwachten als het WTC2017 in Amsterdam wordt georganiseerd. Een aantal highlights zijn ook te vinden op de website [WWW.WTC2017.NL](#).

We komen graag in contact met mensen die naar het WTC in Brazilië gaan. U kunt dit laten weten aan Edith Boonsma via EDITH.BOONSMA@COB.NL of 085 4862 408. Voor meer informatie kunt u ook bij haar terecht. Of kijk op de website: [WWW.WTC2017.NL](#).

Veiligheid spoortunnels in de praktijk

Op 9 april jl. organiseerden PAO en het COB de praktijkdag Veiligheid ondergrondse infrastructuur. De deelnemers waren te gast bij Spoorzone Delft en kregen lezingen over het integrale veiligheidsconcept en het ontwerp van de tunneltechnische installaties. Covalent heeft twee samenvattingen gepubliceerd.

De [PRAKTIJKDAG](#) was een vervolg op de [PAO-CURSUS 'VEILIGHEID ONDERGRONDSE INFRASTRUCTUUR'](#). Tijdens de cursus ging de aandacht vooral uit naar wegtunnels; de praktijkdag bij [SPOORZONE DELFT](#) richtte zich specifiek op veiligheid bij spoor- en metrotunnels. Diderick Oerlemans, partner van Covalent, presenteerde het tunnelveiligheidslicht (TVL) als beslissingsondersteunend systeem, en Paul Besseling, technisch projectleider Spoorzone Delft, lichtte het bediening en besturing en de integrale fabrieksafnametest toe.

[>> LEES MEER OP DE WEBSITE VAN COVALENT](#)

Ook bij het COB...

- Het [PLATFORM O&O](#) gaat op **maandag 23 juni 2014** op bezoek bij A2 Maastricht. Het centrale onderwerp van de bijeenkomst is het omgaan met onzekerheden die de ondergrond met zich meebrengt. Enerzijds kijken we naar de procesmatige kant (bv. contractering), anderzijds

internetbellen. Hierdoor zijn onze telefoonnummers gewijzigd. **Het nieuwe algemene nummer is 085 4862 410.** De oude nummers (beginnend met 0182-540) zijn nog te gebruiken, maar komen op termijn te vervallen.

komen ook uitvoeringsvraagstukken aan bod. Als u interesse heeft in deelname, dan kunt u dit laten weten aan Edith

Boonsma: EDITH.BOONSMA@COB.NL.

- Heeft u het al in de agenda staan? Het **COB-congres** vindt dit jaar plaats op donderdag 30 oktober. U bent deze dag van harte welkom op het [BOUW & INFRA PARK](#) in Harderwijk. Meer informatie volgt binnenkort!

[Volg ons op Twitter @COBTWEET](#)

Heeft u leuke of interessante nieuwtjes, wetenswaardigheden of agenda-items?

Stuur ze dan naar redactie@cob.nl. We ontvangen uw bijdrage graag!

U ontvangt deze e-mail omdat u heeft deelgenomen aan een of meerdere activiteiten van het COB. Ontvangt u liever geen nieuwsbrieven meer van het COB? Dan kunt u zich [hier](#) afmelden

NEDERLANDS KENNISCENTRUM VOOR ONDERGRONDS BOUWEN EN ONDERGRONDS RUIMTEGEBRUIK

GRONINGENWEG 10, POSTBUS 420, 2800 AK, GOUDA. TEL.: 0182 540 660